

ASTROPHIL İLE STELLA

(SONELER)

SIR PHILIP SIDNEY

VakıfBank Kültür Yayınları: 0020
Edebiyat: 007

ASTROPHIL İLE STELLA

Özgün adı
Astrophel and Stella
Türkçesi
Nazmi Ağıl

Genel Yayın Yönetmeni
A. Tarık Çelenk

Tasarım ve Yayın Kimliği
Bülent Erkmen

Tasarım Uygulama ve
Yayın Standartları
Bariş Akkurt, BEK

Kapak Görseli
Orhun Erdenli

Yayın Danışmanı
Dr. Hasan Aksakal

Kitap Editörü
Erdem İlgi Akter

Sayfa Uygulama
Faruk Özcan

Son Okuma
Osman Çakmakçı

Tasarım Danışmanlığı
BEK

VakıfBank Kültür Yayınları
Saray Mahallesi
Dr. Adnan Büyükdeniz Caddesi
No: 7/A1 – Kat 13
Ümraniye 34768 İstanbul
Telefon: 0 216 724 2614
www.vbky.com.tr – info@vbky.com.tr
Sertifika No: 40141

Üretim ve Satış Müdürü
Hüseyin Esen

© Vakıf Pazarlama San. ve Tic. A.Ş.,
2019

ISBN 978-605-7947-29-1

Kitabın Türkçe yayın hakları VakıfBank Kültür Yayınları'na aittir. Tanıtım amacıyla, kaynak göstermek şartıyla yapılacak sınırlı alıntılar dışında, yayıncının yazılı izni olmaksızın hiçbir elektronik veya mekanik araçla çoğaltılamaz. Eser sahiplerinin manevi ve mali hakları saklıdır.

Baskı
Ofset Yapımevi
Şair Sokak No: 4, Çağlayan Mahallesi,
34410 Kağıthane, İstanbul
Telefon: 0 212 295 86 01
Sertifika No: 12326

1. Baskı: Şubat 2019

ASTROPHIL
İLE
STELLA

(SONELER)

SIR PHILIP SIDNEY

TÜRKÇESİ
NAZMİ AĞIL

SIR PHILIP SIDNEY (1554-1586)

Elizabeth Çağı İngiltere'sinin en önemli sanat ve devlet adamlarından biri olan Philip Sidney, 30 Kasım 1554'te, ailesinin Penshurst, Kent'teki malikanesinde doğdu. Gençliğinden itibaren zekâsı ve becerisiyle saray çevrelerinde kabul gördü. Protestanlığın sıkı bir savunucusu olan Sidney, Kraliçe Elizabeth'e diplomatik, idari ve askeri hizmetlerde bulundu. Bir yandan da şiirler kaleme alan Sidney, Leicester Earlı olan amcasının yanında katıldığı bir mezhep savaşında yaralandı ve birkaç hafta sonra, 17 Ekim 1586'da öldü. Şiirleri yıllar sonra yayımlandığında, Elizabeth Çağının edebiyatının en büyük sanatçılarından biri olarak övgüyle karşılandı ve bugün de İngiliz edebiyatının kurucu isimlerinden biri olarak kabul görmektedir.

NAZMÎ AĞIL

1964'te Eskişehir'de doğdu. Kuleli Askerî Lisesi ve Boğaziçi Üniversitesi İngiliz Edebiyatı bölümünü bitirdi, doktora derecesini aynı bölümden W. H. Auden üzerine yaptığı bir çalışmayla aldı. İngilizce öğretmeni olarak çalıştı, şimdilerde Koç Üniversitesi İngiliz Dili ve Karşılaştırmalı Edebiyat bölümünde öğretim üyesi. 1998 Yunus Nadi Şiir ödülü sahibi Ağıl'ın toplu şiirleri Yağmura Bunca Düşkün adı altında yayımlandı. Ağıl ayrıca Beowulf, Prelüd ve Canterbury Hikayeleri'nin de aralarında bulunduğu birçok önemli eseri dilimize kazandırdı.

İÇİNDEKİLER

Çevirmenin Önsözü

006

Çeviri Süreci Üstüne

017

Astrophil ile Stella

021

ÇEVİRMENİN ÖNSÖZÜ

17. yüzyılın başında Bodleian Kütüphanesinin duvarları büyük yazarların portreleriyle süslendiğinde, modern isimler arasında Dante ve Petrarch'ın yanında Chaucer'dan başka tek İngiliz temsilci Shakespeare değil, Sir Philip Sidney'di. Sidney bu popülerliğini kısmen asker olarak şöhretine ve etkileyici kişiliğine borçluydu, ama bir edebiyatçı olarak da çağdaşları tarafından yere göğe kondurulamıyordu. Öyle ki, aynı yüzyılda Spenser'in toplu eserleri üç, Shakespeare'in kiler dört baskı yaparken, Sidney dokuz baskıya ulaşmış ve *Arcadia*'sı öteki Elizabeth dönemi yazarlarından önce çeşitli Avrupa dillerine tercüme edilmişti.

Sidney 30 Kasım 1554 tarihinde, yani Shakespeare'den on yıl evvel, Kent'te dünyaya geldi. Kral Philip vaftiz babasıydı. Leicester ve Warwick kontları olan amcaları İngiltere'deki en etkili isimlerdendi ve birkaç kez İrlanda vali yardımcılığı da yapan babası Kraliçe Elizabeth'in çok değer verdiği devlet adamları arasında yer alıyordu. Ailesinin en büyük erkek çocuğu olan Sidney, aile geleneği uyarınca, bir asker ve devlet adamı olacak şekilde yetiştirildi. Küçük yaşta İtalyanca, Fransızca ve Latince dersleri aldı. Sonraki

yıllarda okuma düzeyinde İspanyolca da öğrendiğini biliyoruz. Bir ara Oxford'a kaydolduysa da 1571'de baş gösteren veba salgını okulu yarım bırakmasına neden oldu. Ertesi yıl hem yabancı dil bilgisini hem görgüsünü artırmak amacıyla Avrupa turuna çıktı. Gittiği yerlerde önemli makamlardaki insanlarla tanışıyor ve genç yaşına rağmen görüştüğü herkes üzerinde derin bir etki bırakıyordu. Dönüşte bir ara Kraliçenin masasında, herhangi bir zehirlenme ihtimaline karşı ancak çok güvenilir kimselere verilen içki sunumu görevini üstlendi. 1577 yılında Alman kralına elçi olarak gönderildi. Bu başsağlığı ziyaretinin örtük amacı Katolik İspanya'ya karşı bir ittifak oluşturma konusunda nabız yoklamaktı. Protestan davasına gönülden bağlı olan Sidney bu geziden olumlu haberlerle döndü, ancak İspanya'yla savaştan kaçınan kraliçenin hemen ardından yolladığı elçiler aksi yönde izlenim belirteceklerdi. Bundan başka, Sidney o sıralar bir Fransız düküyle evlenme düşüncesi içindeki kraliçeye bunun hata olacağı tavsiyesinde bulundu. Aynı görüşü basın yoluyla öne süren birinin elini kestiren kraliçenin Sidney'e kızıp kızmadığına dair bilgi yok. Ancak daha sonra bir başka soylu gençle tuttuğu bir kavgadan ötürü Sidney'in saraydan uzaklaştırıldığı ve kız kardeşi Pembroke Düşesinin yanında birkaç yıl geçirdiği biliniyor.

Sidney bu yılları kendini edebiyata adayarak geçirdi. Biraz da kız kardeşini eğlendirmek maksadıyla yazdığı *Arcadia* adındaki pastoral romans 18. yüzyıl öncesinde İngiltere'de yazılan en önemli nesir edebiyat ürünüdür. Tamamen hayali bir iklimde, her daim yeşil kırlarda,

köylülerin, çobanların hayat gaillesinden uzak kaval çalarak dans edip eğlendiği bir dünyada geçen bu hikâyede iki prens âşık oldukları prenseslere kavuşmak için kadın kılığında Arcadia Sarayına girmeyi başarırlar. Ancak kralın kız olduğunu düşündüğü için bu gençlerden birine, kraliçenin de erkek olduğunu anladığı için öbürüne âşık olmasıyla işler sarpa sarar. Neyse ki sonunda her şey tatlıya bağlanacak, prensler sevdiklerine kavuşacaklardır.

Sidney bu eseri kaleme alırken, okurlarını eğlendirmenin yanı sıra onlara çeşitli konularda ahlak dersleri verme amacını da güdüyordu. Bu yüzden aşkın doğasına dair birçok süslü, abartılı sözler içeren metin kralın sorumluluklarından, devlet işlerinin nasıl yürütülmesi gerektiğinden ve bireysel ahlak konularından da bolca dem vurur. *Arcadia*'yı ortaya çıkartırken, Sidney romansların gevşek dokusunu kullanmak yerine başlı başına yeni bir edebi yapı kurmayı tercih etmiş, beş bölümlü bir pastoral trajikomedi yaratmıştır. Bu öncü bir girişimdir. Sidney daha sonra bu metni sadeleştirmek amacıyla yeniden yazmayı deneyecek, ancak sonradan metnin daha da şişmesine neden olan bu girişimden vazgeçecektir. Sidney *Arcadia*'yı pek ciddiye almadığını belirtip, ölümünden sonra metnin yakılmasını istiyordu, fakat kendisi de kalemi güçlü bir yazar olan kız kardeşi kitabın yayınlanmasına ön ayak oldu.

Daha sonra Sidney 32 şiirden oluşan *Certain Sonnets* (Belli Soneler) adlı şiirlerini yazdı. Adı böyle olsa da, koleksiyondaki şiirlerin tamamı sone formunda değildi. Sidney en başa aşka teslim oluşu ve sona da aşka vedayı anlatan

şiiirler koyarak farklı biçimlerde yazılmış şiiirlerden oluşan bu toplama bütünlük vermeyi denedi.

Daha sonraki günlerde Sidney'i yeniden saray çevresinde meclis üyeliği, siyasi sürgünlere ev sahipliği yapar ve çeşitli turnuvalara katılırken görüyoruz. İşte bu dönemde Stella karakterine ilham verecek olan Penelope Devereux ile karşılaşır ve ona ilgi duyar. Aslında Penelope henüz 13, Sidney 18 yaşındayken aileler arasında bu iki genci evlendirme meselesi gündeme gelmiş, fakat konu zamanla unutulmuştur. O vakitler kıza karşı bir şey hissetmeyen delikanlı şimdi on sekizindeki Penelope'nin tanışmalarından kısa zaman sonra varlıklı Lord Rich'le evlenmesi üzerine onu çok sevdiğini anlar, fakat çaresiz, saraydan uzaklaşıp babasının yanına Galler bölgesine giderek 1582 yazında söz konusu sone serisini kaleme alır. Sone serisi bir konu etrafında yazılmış, tek bir hikâyeyi anlatan, ama tek başlarına da anlamlı bütünlükler olarak okunabilecek şiiirlerden oluşan yapılara verilen addır. Rönesans döneminde oldukça ilgi gören bu türde şairler Petrarch'ı izleyerek Platonik bir aşkı dile getirirler. Sidney'in eseri de bir aristokratın evli bir kadına duyduğu aşkı dillendiren 108 sone ve 11 şarkıdan oluşur. Malûm, Penelope Homeros'un meşhur kahramanı Odysseus'un, kocasının yokluğunda taliplerini oyalamak için gündüz dokuduğu kumaşı gece söken, sadık karısının adıdır. 108 sonenin Penelope'ye talip olan 108 erkeği temsil ettiğini öne süren bir görüş vardır. 11 şarkı da eklendiğinde şiiir sayısı 119 eder ki, bu da Odysseus'un denizlerde geçirdiği ay sayısından bir eksiktir. Benzer şekilde bunun da Odysseus'un aksine

Astrophil'in sevdiğine kavuşamamasını temsil ettiğini söyleyenler olmuştur. Şiirin başlığındaki Astrophil "yıldız se-ven", Stella ise "yıldız" anlamına gelir. Sidney geleneğe aykırı biçimde kendini Astrophil'le özdeşleştirmiş, Stella'nın kim olduğunu da evlilik soyadını verecek kadar açıkça belirtmiştir. Nitekim 77. sonede her güzellik ve erdem bakımından zengin Stella'nın tek talihsizliğinin "Rich", yani "Zengin" soyadını taşıması olduğunu belirtir.

Şiirlerin otobiyografik yönüne rağmen, bahsedilen olayların büyük bir özenle seçilmiş olması, Sidney'in bilinen toplumsal yaşamından birçok önemli olaya değinilmemesi yüzünden Astrophil ile Stella tam bir günlük sayılmaz. Seri başka birçok şiir koleksiyonu gibi sevgilinin lütfunu kazanmak amacıyla yazılmış da değildir. 30. soneye kadar Stella'ya doğrudan hitap edilmez, sonrasında ise nadiren olur bu. Şiirlerin asıl kahramanı Astrophil'dir, her şey onun bakış açısından sunulur. Astrophil kendisine akıl veren arkadaşlarına, öteki şairlere, aya, uykuya, erdeme, akla, Cupid'e seslenir. Şiirler böylece okurların kulak verdikleri birer monolog ya da diyalog haline gelir, kısaca, asıl dinleyici Stella değildir. Gerçi Astrophil sonelerden birinde yazdığı şarkıları Stella'nın kendisinin bile söylediğini belirtiyor, buradan şairin sonelerin en azından bazılarını Penelope'yle paylaştığını çıkarabiliriz. Ne olursa olsun, aslında otobiyografik gerçekler bizi pek ilgilendirmez. Esas olan şiirin kendi gerçekliğidir. Muhtemelen Penelope, Sidney'in sanatını zirveye taşıyacak ilhama kaynaklık etmiş, onun maharetlerini sergileyebilmesi için bir bahane olmuştur. Her ne

kadar ilk şiirde Sidney başkalarından kopya çekerek değil, sadece kendi kalbine bakarak yazacağını, başka şairlerin yaptığı gibi yapay süslere, söz oyunlarına, mecazlara, kafa karıştıran zıtlıklara, abartılara yer vermeyeceğini söylese de aslında Rönesans döneminin özelliği olan bu şairaneliklerin hepsini sergileyecektir. Bu yüzden, soneleri tüm açık kalpliliğiyle yazdığı bir itirafname olarak okumak doğru olmaz. Şu da bir gerçek ki, Penelope kocasından kısa zaman içinde boşanmıştı, Sidney çok istese onunla evlenebilirdi; ama ikisi de hayatlarını bir başkasıyla birleştirmeyi seçti. Astrophil 78. sonede tam bir canavar, bir şeytan olarak nitelediği ilk kocanın sadece boynuzlarının eksik olduğunu belirtir. Bu hakaret içeren yaklaşım okuru rahatsız etse de, evliliğin kısa ömürlü oluşu belki Lord Rich'in bu sözleri hak ettiğini düşündürebilir.

Sidney'in duygularından uzaklaşıp şiir kurmaya bilinçli ustalık isteyen bir uğraş olarak baktığı yapısal bütünlüğe verdiği önemden anlaşılabilir. Zaten bu şiirleri dönemde yazılan başka şiir serilerinden ayıran da budur. Bazı sonelerin sıralaması konusunda tartışmalar olsa ya da şarkılarda yer yer tutarsızlıklar görünse de şiirlerde anlatılan olayları kabaca üç bölüme ayırabiliriz. İlk bölümde istemeye istemeye aşkın boyunduruğuna giren soylu sınıftan bir gencin hikâyesi yer alır. Özgürlüğüne düşkün bu delikanlı kölelik, zehir ve cehennem olarak nitelediği bu yeni durumdan hiç hoşnut görünmemekte, ruh ve beden, akıl ve tutku, erdem ve aşk arasında yaşadığı çelişkilerden rahatsız olmaktır. İkinci bölümde onun artık bu yeni durumu kabullen-

diğini görürüz, hatta Stella'nın tavrı bile yumuşamış, mesela, bir ara Astrophil'e bakarken mahcubiyetten kızarmış, hatta Erdem ölçüleri içinde kalmak şartıyla da olsa ona kalbinde yer verebileceğini belirtmiştir. Son bölümün habercisi 8. şarkı olur. Stella bu şarkıda ikisinin de onuruna zarar gelmemesi için bu muhabbeti bitirmeleri gerektiğini, gönlü razı olmasa da Astrophil'den ayrılacağını söyler. Sonraki şiirler yalnız kalan delikanlının ıstırabını, sevdiği kadını yeniden görme çabalarını anlatır. 107. soneye vardığımızda nefsine hükmetmeyi başaran genç, Stella'dan vazgeçmiştir ama onu sevmeye devam edecektir. Şiirleri böyle bir olay akışı içinde gruptamanın ne kadar yararlı olduğu tartışılabilir yine de, çünkü Astrophil ile Stella'nın asıl önemi bir olay akışını anlatmasında değil, bir âşğın ruh ve duygu durumlarını gözler önüne serme başarısındadır.

Şairin çok önemli bir başka eseri *Apology for Poetry* (Şiirin Savunması) adındaki risalesidir. Sanat düşmanı bir yobazın şiirin zaman israfı olduğu, tiyatrocular ve müzisyenlerle birlikte şairlerin de insanları yalanlarıyla kandırdıkları, bu yüzden ülkeye büyük zarar verdikleri, zaten Platon'un da bu yüzden şairleri devletinden sürgün ettiği iddiasını öne sürmesi, üstelik bunları ifade eden yazıyı durduk yere Sidney'e ithaf etmesi üzerine kaleme alınan *Şiirin Savunması* bu suçlamalara cevap niteliğindedir. Sidney şiirin insanları hem eğlendirdiğini hem de onlara erdemli olmayı öğrettiğini, böyle bir fayda göz önündeyken şiire zaman israfı denemeyeceğini belirtir. Ayrıca şiir kimseyi kandırmaz, çünkü doğruyu söylemek gibi bir iddiası yoktur. Platon şairlerin

tamamını değil, şiiri bazı temel değerleri öğretmek yolunda kullanmayan şairleri ülkesinden kovmuştur. Şiir sadece doğada mevcut olanı taklit etmekle kalmaz, orada bulunmayanı yaratarak doğanın güzelliğine katkıda bulunur. Bu yönü onu tarihe üstün kılar, çünkü tarih sadece olmuş olanla sınırlıdır, oysa şiir olabilecekleri de resmeder. Felsefenin ise insana doğruyu öğrettiği inkâr edilemez, ama doğruyu bilmek ve yapmak arasında büyük bir uçurum vardır ve felsefe doğruluk yolunda adım atmaya sağlayamaz. Bilgi ve eylem arasındaki bu uçurumu insanı iyi olmaya, doğru davranmaya heveslendiren şiir kapatabilir.

Sidney bir asker ya da devlet adamı olarak aktif görev almaya hep çok hevesliydi, ancak onun ataklığını tehlikeli bulduğundan olmalı, Kraliçe kendisini bu tür makamlardan uzak tutmayı tercih etmişti. Fakat 1585 yılında çok istediği fırsat nihayet Sidney'in eline geçti ve İspanyollarla savaşta bir süvari birliğine kumanda etmek üzere Hollanda'ya tayin edildi. Bu süre içinde Sidney cesaretiyle büyük övgü kazandı. Gönüllü olarak katıldığı çatışmalardan birinde kalçasından aldığı yaranın iltihaplanması sonucu henüz 32 yaşında hayatını kaybeden Sidney'in etrafında bir efsane doğdu. Mesela ömrünün son anlarında kalan az miktardaki suyunu, yanındaki can çekişen askere sunması onun yüce gönüllülüğünü anlatan hikâyeler arasındadır.

Ölümünden sonra Sidney, asker, devlet adamı ve entelektüel kimliğiyle dönemin ideal insan örneği olarak anılır oldu ki, onun karakteri ve sanatının Rönesans fikirleriyle uyumu böyle bir eğilimi destekler niteliktedir. Örne-

ğın Rönesans, bilindiği üzere, ortaçağdakinin aksine Tanrı'yı değil, insanı merkeze oturtur. Sidney'in görünmez ve kusursuz Hıristiyan tanrısı yerine, insani kusurlara sahip Yunan tanrılarına yönelmesi bu şekilde açıklanabilir. Eski Yunana duyduğu bu ilgi bir önceki dönemi atlayıp dikkatini klasik dönemin yazarlarına çeviren Rönesans hümanizmasıyla da uyum içindedir. Ayrıca bedensel arzuları günahların kaynağı olarak gören, ruhun huzur bulmasının bedensel acılardan geçtiğini söyleyen dinin baskısı ortadan kalkınca, bu dönemde insan bedeninin geliştirilmesine, fiziksel egzersizlere daha çok önem verilir oldu. Sidney'in turnuva alanlarında ödülleri kazanmış bir binici ve iyi silah kullanan bir asker oluşu buna örnek sayılabilir. Nitekim Astrophil'in turnuvalardaki başarıları, mahir bir binici ve asker olarak yaşantısı şiirlere yansır. Astrophil'in aşkını Petrarch'ın aksine sadece Platonik duygularla değil, bedensel arzularla da ifade etmesi yine bu bağlamda değerlendirilmelidir. Amerika'nın keşfi, çeşitli bilimlerde yapılan yeni keşifler, dogmatik bilgilerin yetersizliğinin anlaşılması insanlarda kendilerine güveni pekiştirdi ve sınırlarını aşma konusunda Faust'unkine benzer bir öğrenme isteği uyandırdı. Sidney de benzer bir merak içindeydi, bir yandan yeni kıtaya gitmek, orada yeni altın yatakları ve yollar keşfetmek için haritalar üzerine eğiliyor, bir yandan çeşitli bilim alanlarındaki bilgisini genişletmek istiyor, mesela kimya tartışıyor ve elbette Eski Yunan klasiklerini inceliyordu. Platon kötülüğün temelinde insanların iyiyi tanımıyor olmalarının yattığını, bir kez iyiyi tanıyan kişinin kötülük yapmayacağını ile-

ri sürer. Rönesans, buna paralel biçimde, eğitime duyulan inancın son derece arttığı bir dönem olmuştur. Sidney de aynı düşüncedeydi, ama eyleme dönüşmeyen bilginin değerli olmadığına inanıyor, bu yüzden öğrendiği her şeyin onu erdemli davranışlara yöneltmesi için çaba harcıyor, yazdıklarının da, *Şiirin Savunması*'nda belirttiği üzere, insanları iyi ve doğruya götürmesini umuyordu. Bu düşünceden hareketle bazı eleştirmenler onun Astrophil ile Stella'yı olumsuz örnek üzerinden yol göstermek için yazdığını, Astrophil'in onu cehennem karanlığına götüren, kariyerini, toplumsal imajını ve gündelik hayatını tehdit eden gönül macerası aracılığıyla okurlarını dünyevi hazlara karşı uyararak istediğini öne sürmüşlerdir.

Şahsen yine de, Sidney'in sone formuna yaptığı katkılara, artık tekdüzeleşmiş beş vurgulu, beş vurgusuz heceden oluşan dizeleri yeni ve değişik ölçülerle yazma çabasına, çok farklı kafiye düzenleri denemesine, bir sonesinde gramer kurallarına seslenmeye kadar vardığı oyunbazlıklara bakarak, onun asıl niyetinin vaaz değil, haz vermek olduğunu düşünüyorum. Türk okurlarının Sidney'le tanışmakta bu kadar gecikmesinin bir nedeni bütün ilginin aynı dönemde yaşadığı Shakespeare üzerine odaklanması olsa gerek, ama işte bu kitabın bir telafinin ilk adımı olmasını diliyorum. Aradan yüzyıllar geçmesine rağmen Shakespeare'in soneleri olağanüstü bir tat sunmaya devam etmekte. Fakat Sidney, Shakespeare'de bulunmayan başka lezzetlerle çıkageliyor. Bütünlüklü bir aşk hikâyesi anlatıyor; gerek devlet adamlığı ya da askerlik tecrübelerinden, gerek özel

hayatından kesitler paylaşıyor; Astrophil'in ruh durumuna göre bazen şaşkın, bazen kızgın, bazen fazlaca resmi, bazen de son derece içten seslenişlerle, geleneğin gerektirdiği sanatlı deyişlere rağmen, daha kanlı canlı bir portre çiziyor. Bu nedenle sanırım okur onu kendine daha yakın hissedecektir. Rönesans İtalya'sı nasıl plastik sanatlarda zirveyi yakaladıysa, mesela Shakespeare, Marlowe ve Spencer düşünüldüğünde, söz sanatlarında aynı başarıyı Rönesans İngiltere'sinin elde ettiği söylenebilir. Bu eserler yavaş yavaş dilimize kazandırılıyor. *Astrophil ile Stella*'nın raflarınızda bu süreçte önemli bir eksiği tamamlayacağına, Shakespeare cildini biraz sıkıştırarak kendine yer açacağına ve büyük ustanın şiirlerinin yanında hiç de sönük kalmayacağına içtenlikle inanıyorum.

Nazmi Ağıl

ASTROPHIL ÍLE STELLA

1582

Loving in truth, and fain in verse my love to show,
That she (dear she) might take some pleasure of my pain,
Pleasure might cause her read, reading might make
her know;

Knowledge might pity win, and pity grace obtain;
I sought fit words to paint the blackest face of woe,
Studying inventions fine, her wits to entertain;
Oft turning others' leaves, to see if thence would flow
Some fresh and fruitful showers upon my sunburnt brain.
But words came halting forth, wanting Invention's stay;
Invention, Nature's child, fled step-dame Study's blows;
And others' feet still seemed but strangers in my way.
Thus great with child to speak, and helpless in my throes,
Biting my truant pen, beating myself for spite,
"Fool," said my Muse to me, "look in thy heart, and write."

Sevdim ve yazmak için duygularımı bir bir,
-Bakarsın efkârımdan biraz keyf alır diye,
Keyif aldıkça okur, okudukça öğrenir,
Öğrendikçe acıyıp lütfederdi, olur ya!-
Hüznün kara yüzünü çizmeme yarayacak
Uygun sözler aradım, saatlerce düşün dur,
Sanatlara çalıştım, kavrulan, katı, çorak
Zihnime oralardan bereketli bir yağmur
Yağar mı umuduyla, sık sık, kimlerin neler
Söylediğine baktım, yazık, İlhamdan yoksun
Kalınca kekemeydi fakat tüm kelimeler,
Doğa'nın öz yavrusu İlham bir kere olsun
Yakalanmadı üvey anne Gayret'in hırsla
Uzanan ellerine, yabancı hiçbir uyak
Yolculuğumda bana ayak olmadı asla.
Böyle doğum sancıları içinde kıvranarak
Dövünüp söverken kendime avaz avaz,
"Aptal," dedi İlham Perim, "kalbine bak, öyle yaz!"

Not at first sight, nor with a dribbed shot,
Love gave the wound which while I breathe will bleed;
But known worth did in mine of time proceed,
Till by degrees it had full conquest got.
I saw, and liked; I liked, but loved not;
I loved, but straight did not what love decreed;
At length to love's decrees I, forced, agreed,
Yet with repining at so partial lot.
Now even that footstep of lost liberty
Is gone, and now like slave-born Muscovite
I call it praise to suffer tyranny;
And now employ the remnant of my wit
To make myself believe that all is well,
While with a feeling skill I paint my hell.

Ne ilk görüşte Aşk, ne ucu zehirli bir ok
 Deldi deşti kalbimi, hep kanayacak olan,
 Malum faziletiyle birdenbire değil, yok,
 Kalemi fethetmesi aldı epeyce zaman.
 Gördüm hoşuma gitti, ama sevmedim, evet
 Sevdim, ama uymadım hemen Aşk'ın emrine,
 Kabullenmek zorunda kaldımsa da nihayet,
 “Bu nasıl bir adalet?” diye sızlandım yine.
 O yitik özgürlükten kalmadı tek iz bile,
 Şimdi zavallı ruhum zulüm görmeyi nimet
 Sayan bir Moskovalı gibi doğuştan köle¹,
 Şimdi kalan kıt aklım derken, “Burası Cennet,”
 Çalışırken kendimi buna inandırmaya,
 Çizdiğim Cehennemim, sözcüklerim de boya.

1. O dönemde, Rusların, Çarın emri altında kölelerden farksız bir yaşam sürdürdüklerine inanıyorlardı.

Let dainty wits cry on the sisters nine,
That, bravely masked, their fancies may be told;
Or Pindar's apes flaunt they in phrases fine,
Enam'ling with pied flowers their thoughts of gold;
Or else let them in statelier glory shine,
Ennobling new-found tropes with problems old;
Or with strange similes enrich each line,
Of herbs or beasts, which Ind or Afric hold.
For me, in sooth, no Muse but one I know;
Phrases and problems from my reach do grow,
And strange things cost too dear for my poor sprites.
How then? even thus: in Stella's face I read
What love and beauty be; then all my deed
But copying is, what in her Nature writes.

Züppe ozanlar, varsın, hoş maskeli dokuz kız
 Kardeşe² yakarsınlar, “Tercüman olun” diye
 Hayal âlemlerine; fikirlerine yaldız
 Vurup rengarenk çiçek takıştırırsınlar veya,
 Kibirle gezinsinler Pindar’ın maymunları,
 Işıldayıp dursunlar bin bir şaşaa ile;
 Yeni mecazlar bulup mahirane bir dille,
 Eski meselelerle yüceltsinler onları;
 Acayip teşbihlerle dolup taşsın her dize,
 Hindistan, Afrika’dan türlü otlar, hayvanlar.³
 Bense çok yabancıyım meseleye, mecaza,
 Çünkü benim sadece bir tek İlham Perim var,
 Acayip şeyler bulmak hiç değil onun harcı,
 Ama nasıl oluyor? Güzellik, Aşk ne demek
 Orda okuyorum ben Stella’ya bakınca.
 Doğasında yazanı kopyalamak nihayet,
 Öyleyse tüm yaptığım, kâtiplikten ibaret.

2. Zeus ve hafıza tanrıçası Mnemosyne’nin kızları olan dokuz ilham perisi.

3. Sidney geleneksel şiirde gözlemlediği dört çeşit süsleme tarzından bahsediyor: İlham perisine seslenme, eski Yunan şair Pindar’a öykünme, retorik mecazlar ve egzotik benzetmeler.